

باززایی مستقیم و غیر مستقیم در سنبل الطیب (*Valeriana officinalis L.*)

غلامرضا عبدی، مرتضی خوشخوی

به ترتیب دانشجوی کارشناسی ارشد و استاد بخش علوم باغبانی، دانشکده
کشاورزی دانشگاه شیراز

سنبل الطیب یکی از گیاهان دارویی مهم از تیره *Vaierianaceae* است. آزمایشی به منظور ریزافزایی سریع سنبل الطیب از طریق باززایی غیر مستقیم با استفاده از پینه های ریز نمونه های برگ و دمبرگی و همچنین از طریق رویانزایی مستقیم با استفاده از قطعات برگ انجام گرفت. ریزنمونه های برگ و دمبرگ جهت انگیزش پینه در محیط موراشیگی و اسکوگ حاوی غلظت ها و ترکیبات مختلف اکسینی (توفوردی، نفتالین استیک اسید و پیکلرام) با کابنتین کشت گردیدند. بیشترین میزان پینه هم در ریزنمونه برگی (۱۰۰٪) و هم در ریزنمونه دمبرگی (۹۸٪) در حضور ۱ میلی گرم در لیتر توفوردی و ۵ میلی گرم در لیتر کابنتین تولید شد. پینه های به دست آمده جهت باززایی شاخساره به محیط کشت موراشیگی و اسکوگ حاوی بنزیل آدنین و کابنتین (۰/۱، ۰/۲، ۰/۴ و ۰/۵ میلی گرم در لیتر) منتقل گردیدند. کاربرد ۰/۲ میلی گرم در لیتر هر دو نوع سایتوکنین باعث افزایش شاخساره نابجا در هر دو نوع پینه گردید. بیشترین تعداد شاخساره از پینه برگی به دست آمد. جهت ریشه زایی، ریزشاخساره ها به محیط کشت موراشیگی و اسکوگ حاوی ۰/۵، ۱ و ۱/۵ میلی گرم در لیتر *NAA* و *IAA* منتقل شدند که ۱۰۰ درصد شاخساره ها در غلظت ۱ میلی گرم در لیتر *NAA* در مدت سه هفته ریشه دار شدند. قطعات برگی در محیط کشت موراشیگی و اسکوگ (*MS*) حاوی نفتالین استیک اسید (۰/۵ میلی گرم در لیتر)، توفوردی (۰/۵ میلی گرم در لیتر)، سوکروز (۲ درصد) و گلوتامیک اسید (۱۰۰ میلی گرم در لیتر) کشت گردیدند. بیشترین میزان انگیزش رویان در محیط حاوی ۰/۵ میلی گرم در لیتر توفوردی، ۴٪ سوکروز و ۱۰۰ میلی گرم در لیتر گلوتامیک اسید صورت گرفت. تندش رویان های به دست آمده در محیط کشت *MS* حاوی کابنتین (۲ میلی گرم در لیتر) و نفتالین استیک اسید (۰/۱ میلی

پنجمین کنگره علوم باغبانی ایران - شهریور ماه ۱۳۸۶ - دانشگاه شیراز

گرم در لیتر) صورت گرفت. گیاهچه های به دست آمده از هر دو روش، پس از طی ۴ هفته سازگاری، با موفقیت به گلخانه منتقل شدند.